

Stichting Edwina van Heek

ANBI Documentatie 2018

21 juni 2019
Zonnebeek, Enschede

RSIN
Bezoekadres:
Website

002947420
Zonnebeekweg 114, Enschede
www.stichtingedwinavanheek.nl

Inhoudsopgave

Beleidsvisie	3
Bestuurs- en activiteitenverslag	4
Staat van baten en lasten	7
Toelichting	8

Beleidsvisie

Doelstelling

Stichting Edwina van Heek heeft als doelstelling het behouden van cultureel erfgoed en waardevolle natuurgebieden in Twente. Deze beide doelstellingen worden gerealiseerd door het in standhouden van twee rijks monumentale buitenplaatsen en bijbehorende landgoederen die eigendom zijn van de Stichting, te weten landgoed Zonnebeek (gemeente Enschede) en landgoed Singraven (gemeenten Dinkelland en Losser) en door financiële ondersteuning van landgoed Het Lankheet, waarvan de stichting aandeelhouder is.

Hoofdpijnen beleidsplan

Beide buitenplaatsen worden in stand gehouden in de geest van de laatste bewoners.

De terreinen en ook Huis Singraven zijn geregeld opengesteld voor het publiek. Huis Zonnebeek wordt gebruikt voor speciale gelegenheden en besloten ontvangsten.

De Stichting heeft op beide buitenplaatsen een beheerder in dienst alsmede enkele medewerkers. Bovendien is op Singraven een grote groep vrijwilligers actief. Verder is een externe rentmeester betrokken bij het beheer van beide landgoederen.

De Stichting exploiteert beide landgoederen en genereert inkomsten uit pachten en huren, houtverkoop, rondleidingen, enz. Tevens doet de Stichting beroep op subsidies en bijdragen van derden bij onderhoud en projecten.

De landgoederen kennen structurele tekorten in het saldo van baten en lasten. Bij landgoed Singraven neemt het jaarlijkse tekort geleidelijk af. Het streven is dat bij Singraven het exploitatiesaldo niet langer negatief zal zijn. Bij Zonnebeek is dat onmogelijk door het ontbreken van substantiële inkomsten.

Het bestuur van de Stichting is van mening dat een omvangrijk historisch landgoed als Singraven zichzelf in stand moet kunnen houden om duurzaam te kunnen voortbestaan. Veel inspanningen worden gedaan om de aantrekkelijkheid van Singraven verder te vergroten en meer publiek te trekken met daaraan gekoppelde inkomsten. Voorts wordt grote waarde gehecht aan het behouden en faciliteren van agrarische activiteiten. Niet alleen vanwege pachtinkomsten, maar ook omdat dit een essentieel onderdeel vormt van Singraven als compleet landgoed.

Met het oog op vergroting van de inkomsten blijft het bestuur streven naar optimale functionele bestemming van gebouwen in combinatie met verhuur of uitgifte in erfpacht. Erfverpachting geeft meer voorspelbare netto-inkomsten en stelt minder eisen aan het beheer.

Na een jarenlange voorbereidingsprocedure in het kader van "rood-voor-groen" zijn nieuwe erfpacht locaties ontwikkeld, waarvan de pachtinkomsten de openstelling van Singraven langjarig verzekeren.

De tekorten worden gedekt door inkomsten uit het vermogen van de Stichting.

De inkomsten uit vermogen worden uitsluitend aangewend voor haar doelstellingen.

Statutair is bepaald dat het vermogen in stand moet blijven. Het 'stamvermogen' wordt jaarlijks gecorrigeerd voor inflatie om er zeker van te zijn, dat de Stichting ook op lange termijn in staat is haar doelstellingen te realiseren.

De Stichting doet geen beroep op gelden van het publiek.

Beloningsbeleid

De cao Bos en Natuur wordt gehanteerd als referentie voor de beloning van de medewerkers van de Stichting.

Het bestuur ontvangt uitsluitend een onkostenvergoeding. De secretaris uit het bestuur declareert uren die verband houden met bureauwerkzaamheden.

Bestuurs- en activiteitenverslag 2018

Hieronder worden de belangrijkste ontwikkelingen en projecten in 2018 toegelicht per landgoed.

Landgoed Singraven

- Het totaal aantal betalende bezoekers aan Huis Singraven bedroeg in 2018 ruim 5.100 personen, ongeveer 15% minder dan in 2017. Ook het aantal bezoekers aan park en arboretum (6.400 personen) was in 2018 lager dan in het vorig jaar. De lagere bezoekersaantallen deden zich vooral in het midden van de zomer voor, mogelijk als gevolg van de langdurig hoge temperaturen.
- De grote groep vrijwilligers en een goede professionele organisatie zijn essentieel voor het functioneren van Singraven. In het Huis zorgen zij o.a. voor goede rondleidingen en voor zorgvuldig collectiebeheer.

Tuin en park worden optimaal onderhouden dankzij de voortdurende inspanningen van de tuinbaas en een team aan vrijwilligers. Speciale aandacht krijgt het arboretum, dat in de afgelopen jaren met financiële steun van het Prins Bernard Cultuurfonds grondig werd gerestaureerd en dat nu nog verder verbeterd wordt. Daarbij wordt zo veel mogelijk gebruik gemaakt van historische documentatie van de hand van de oorspronkelijke ontwerper, de beroemde tuinarchitect Leonard Springer.

- Dankzij de inzet van vrijwillige molenaars van de Molenstichting Lattrop-Tilligte draait de watermolen met regelmaat en wordt er grondig onderhoud gepleegd. Helaas werd in 2018 een ernstige verzakking van de watermolen geconstateerd die het gevolg bleek te zijn van gedeeltelijke onderspoeling van de bebouwing. Onmiddellijk werden maatregelen getroffen om de situatie te stabiliseren en een effectieve hersteloperatie in gang te kunnen zetten. Dit alles bracht een ongeplande enorme kostenpost met zich mee, waarvoor eind 2018 met de nodige moeite een bescheiden subsidiëring gevonden kon worden.
- In vorige jaren is het plan ontwikkeld om een waterkrachtvijzel te gaan inbouwen bij de stuw. Het voornemen tot deze innovatieve energieopwekking bestaat nog steeds en diverse instanties hebben inmiddels hun medewerking toegezegd, maar het plan moet nog nader uitgewerkt worden: technisch, organisatorisch, financieel, juridisch, etc. Dit zal naar verwachting in 2019 zijn beslag krijgen. NB Een belangrijk aspect van dit project is dat het PR-matig bijdraagt aan de beleving en educatie van duurzaamheid op het landgoed.
- De samenwerking met het grootste agrarisch bedrijf op het landgoed (de biologische melkveehouderij op Erve Auskamp) blijft uitstekend. Een goed functionerend agrarisch bedrijf is een essentieel onderdeel van een landgoed en houdt tevens het cultuurlandschap in stand. Wanneer zich kansen voordoen, probeert de Stichting grondpercelen die grenzen aan landgoed Singraven, aan te kopen en vervolgens beschikbaar te maken voor Erve Auskamp. Dergelijke grondaankopen doet de Stichting mede ter afronding van haar grondbezit en uit defensief oogpunt.
- De strategie van het bestuur om de structurele opbrengsten uit bestaande gebouwen te optimaliseren wordt voortgezet. In dat kader werd in 2018 bijvoorbeeld de voormalige beheerderswoning achter het Huis grondig gerenoveerd en opnieuw verhuurd.

Voorts is in overleg met de familie Dissel het koetshuis dat door hen gepacht wordt, aanzienlijk opgeknapt en qua faciliteiten bij de tijd gebracht. Daardoor wordt het een aantrekkelijker locatie voor trouwfeesten e.d. en is een hogere pachtopbrengst gerechtvaardigd.

- De Stichting blijft streven naar meer inkomsten uit 'rood' (zowel uit bestaand rood als in het kader van 'rood-voor-groen'). Na een jarenlange voorbereidingsprocedure (waaronder bestemmingsplanwijziging) kunnen nu op Singraven in het kader van "rood-voor-groen" 7 nieuwe projecten gerealiseerd worden. De belangstelling hiervoor van potentiële kopers/erfpachters is hoopgevend groot. De ontwikkeling en het vermarkten van de te ontwikkelen woningen gebeurt door de Nationale Maatschappij tot Restaureren & Herbesteden van Cultureel Erfgoed B.V. (afgekort: BOEi), de rol van de Stichting beperkt zich tot het in erfpacht uitgeven van de betreffende grond.

- Voor wat betreft de kunst- en meubelcollectie in het Huis: een complete inventarisatie en taxatie is uitgevoerd en is vastgelegd in een digitale database. Het onderhoud en het eventueel noodzakelijke herstel van collectie en interieur blijven aandacht vragen. De kostbare restauratie van een bureau in Boule-stijl, die mede mogelijk was door financiële steun van het Prins Bernard Cultuurfonds, werd na twee jaar afgerond. De oplevering werd met feestelijke bijeenkomst gevierd.

Landgoed Zonnebeek

- In 2018 kwam een perceel met bungalow te koop dat als een enclave in het gebied van Zonnebeek ligt (Usselerrietweg). De Stichting kocht dit object en zal het met een deel van de grond in erfpacht uitgeven. De toevoeging van dit perceel is een mooie aanvulling op het natuurgebied van Zonnebeek en bovendien zal dit bezit via erfpacht in de toekomst inkomsten blijven genereren.
- Sinds enkele jaren wordt geleidelijk gestalte gegeven aan de nieuwe koers van Huis Zonnebeek en omliggend park. Het doel van deze koers is Zonnebeek meer activiteiten op Zonnebeek mogelijk maken die bijdragen aan een bredere functionele invulling van deze bijzondere locatie. Voorwaarde daarbij is dat de activiteiten passend zijn, waar mogelijk voor enige inkomsten zorgen en waar mogelijk bijdragen aan de externe betekenis (maatschappelijke relevantie) van Zonnebeek.
- In het Huis worden nu ook diners gehouden voor andere gezelschappen dan relaties van het bestuur (zeer selectief), met vergoeding van alle kosten plus betaling van een "instandhoudingsbijdrage". In bepaalde gevallen heeft de Stichting daarbij ook een PR-belang.
- Ook op Zonnebeek vraagt de kunstcollectie en het onderhoud daarvan aandacht. Schilderijen worden in beginsel alleen uitgeleend aan overheidsmusea in Nederland.
- Park en tuin worden met zorg onderhouden en verbeterd, waarbij naast behoud van het karakter ook gelet wordt op kostenefficiëntie qua toekomstig onderhoud. Het onderhoud van tuin en park van Zonnebeek wordt gedaan onder supervisie van de tuinbaas van Singraven.
- Vanwege de beperkte gebruiksmogelijkheden van het Huis zelf worden tuin en park aantrekkelijk en beter geschikt gemaakt voor rondleidingen, kleine festiviteiten e.d. Zo is de ommuurde voormalige moestuin nu herschapen in een kleine kwekerij van bijzondere planten en wordt de aangrenzende bloementuin kwalitatief opgewaardeerd.
- Een uitzonderlijk PR-evenement was de historische voetbalwedstrijd tussen een team van PW en het (voormalige) EFC die werd "overgespeeld" op het gazon voor het Huis. Deze wedstrijd markeerde het 130-jarig jubileum van de voetbalclub PW en de herdenking van de eerste voetbalwedstrijd in Nederland. De wedstrijd van toen werd geïnitieerd door Bernard van Heek die uit Engeland de eerste voetbal had meegenomen.

Landgoed Het Lankheet

Op basis van een eerder gedane toezegging ontving Het Lankheet in 2018 wederom een bijdrage uit het ten behoeve van het Lankheet gecreëerde bestemmingsfonds. De hoogte van die bijdrage is gekoppeld aan de omvang van het fonds.

Financiën

De huren- en pachtbaten in 2018 lagen op het zelfde niveau als in 2017. De overige baten daalden, met name door lagere opbrengsten uit de verkoop van hout en lagere bezoekersaantallen in Huis Singraven.

De onderhoudslasten stegen aanzienlijk als gevolg van de incidentele lasten in verband met herstel van de fundering van de watermolen, de renovatie van een verhuurde woning en de restauratie van het antieke bureau in Boule-stijl.

De lasten met betrekking tot het herstel van de watermolen en de restauratie van het genoemde bureau worden voor een gedeelte gedekt door subsidies. De subsidiebatens stegen tevens door onderhoudssubsidies (BRIM) en natuurbeheersubsidies. Deze zijn opnieuw voor meerdere jaren toegekend.

Afgezien van de hogere incidentele uitgaven is het bestuur van de Stichting tevreden met het niveau van het exploitatietekort van de landgoederen. Het bestuur blijft echter streven naar verdere optimalisatie van de baten en beheersing van de uitgaven om de landgoederen duurzaam in stand te kunnen houden.

Het rendement op onze beleggingen was voor het eerst in jaren negatief: een nettorendement van -5,4 % ten opzichte van een benchmark van -3,0 %. Dit negatieve rendement is met name het gevolg van neergaande aandelenbeurzen in december 2018. De opgelopen achterstand werd echter in het eerste 5 maanden van 2019 ingelopen.

Het negatieve rendement op de beleggingen in 2018 en de gedane grondaankopen in 2018 en voorgaande jaren hebben er toe geleid dat de vrij besteedbare reserves ultimo 2018 negatief zijn. Echter doordat de aandelenbeurzen zich in eerste 5 maanden van 2019 hebben hersteld, heeft de tijdelijk negatieve vrij besteedbare reserve geen invloed op het beleid van de Stichting.

Voorgenomen bestedingen 2019

De lasten die verband houden met het in stand houden van de landgoederen, kennen een vast karakter. Afgezien van de eerder genoemde incidentele lasten zullen de voorgenomen lasten in 2019 weinig verschillen van de bestedingen in de afgelopen jaren.

Tot slot

Het bestuur is dank verschuldigd aan de vrijwilligers en de medewerkers zonder wie het niet mogelijk zou zijn beide buitenplaatsen in stand te houden.

Enschede, 21 juni 2018

R.A.N. van Heek, voorzitter

H.A.A. Kienhuis, vice-voorzitter

Jhr. H.W.A. Repelaer van Driel, secretaris

P.W.J. Dekker, penningmeester

Mw. M. van Heek, bestuurslid

G.H.A. ter Kuile, bestuurslid

Staat van baten en lasten 2018

		2018	2017
		EUR 1.000	EUR 1.000
Baten landgoederen			
Huren en (erf)pachten		366	367
Overige baten		90	140
		<hr/>	<hr/>
		456	507
Instandhoudinglasten			
Personeel, vrijwilligers en ingehuurd diensten	10	-322	-309
Onderhoud natuur, park en onroerend goed		-423	-226
Exploitatie huizen en belastingen		-88	-94
Beheer en algemene lasten		-113	-104
Afschrijvingen		-12	-12
Collectie		-79	-4
Projecten		-12	-73
		<hr/>	<hr/>
		-1.049	-821
Subsidiebat en doel schenkingen	11	315	77
		<hr/>	<hr/>
Netto instandhoudinglasten		-734	-744
		<hr/>	<hr/>
Tekort landgoederen		-278	-237
		<hr/>	<hr/>
Donaties	12	-38	-18
		<hr/>	<hr/>
Netto lasten in kader doelstelling		-316	-256
		<hr/>	<hr/>

Toelichting

1 Algemeen

De Stichting Edwina van Heek is in 1946 door Dr. J.H. van Heek opgericht uit de nalatenschap van zijn schoonzuster Mw. Edwina van Heek – Ewing.

De Stichting heeft als voornaamste doel het behouden van natuur- en cultuurmonumenten in Twente. Dit doel wordt bereikt door het instandhouden van twee buitenplaatsen die eigendom zijn van de stichting, te weten “Zonnebeek” in de gemeente Enschede en “Singraven” in de gemeenten Dinkelland en Losser.

- Zonnebeek (circa 100 hectare) is de buitenplaats die door Edwina en haar man Jan Bernard van Heek in 1906 is gebouwd, en statutair niet mag worden vervreemd.
- Landgoed Singraven (circa 500 hectare) is in 1956 gekocht van de heer W.F. Laan, die het huidige Huis en landgoed had vormgegeven. Bij zijn dood in 1963 was de Stichting universeel erfgenaam van de heer Laan, waardoor onder andere de collectie voor het Huis behouden is gebleven. Landgoed Borg Beuningen, welke eerder door de stichting was verworven, is nu onderdeel van landgoed Singraven.

Beide rijksmonumentale buitenplaatsen, inclusief de bijbehorende landgoederen en natuurterreinen, vormen een unieke combinatie waar natuur en cultuurhistorische waarden samenkomen.

Verder kan de Stichting bijdragen geven tot behoud en bevordering van natuur- en cultuurmonumenten in Twente.

De stichting is een vermogensfonds, waarbij de inkomsten uit de beleggingen de voornaamste bron zijn om de doelen te bereiken.

2 Waarderingsgrondslagen

Investerings in materiele vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs, minus afschrijvingen en eventuele ontvangen investeringssubsidies. Verbouwingen die niet rechtsreeks bedoeld zijn ter verbetering van de exploitatie, worden niet geactiveerd.

De opstallen van het landgoedcentrum worden afgeschreven in 30 jaar. Verbouwingen in verhuurde objecten in 5 jaar. Investerings in grond, erfpachtrechten of de aankoop van woningen worden niet afgeschreven. Periodiek zal worden beoordeeld of kostprijs niet hoger is dan de marktwaarde.

Beleggingen in zakelijke waarden en obligaties worden gewaardeerd tegen marktwaarde ultimo verslagperiode. Herwaarderings komen rechtstreeks ten gunste of ten laste van het eigen vermogen.

Alle baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Subsidiebaten met betrekking tot projecten worden pro rata opgenomen in de periode dat de uitgaven zijn verantwoord. Beheers- en onderhoudssubsidies worden opgenomen in de periode dat ze zijn ontvangen.

Bijdragen aan derden worden verantwoord op het moment van toekenning.

Boekwinsten op verkoop van vaste activa of rechten (waaronder opstalrechten of landbouwrechten) of verkopen uit de collectie komen rechtstreeks ten gunste van de reserves.

Alle overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Beten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3 Personeel, vrijwilligers en ingehuurde diensten

Deze kosten kunnen als volgt worden geanalyseerd:

	2018	2017
	EUR 1.000	EUR 1.000
Lonen en salarissen	152	145
Sociale lasten	29	30
Pensioenlasten, e.d.	27	28
	<hr/>	<hr/>
	209	203
Overige personeelskosten	6	7
Ingehuurde diensten	93	83
Vrijwilligerskosten	15	16
	<hr/>	<hr/>
	322	309

De stichting heeft 9 personeelsleden, circa 5 FTE (2017: 9 personeelsleden, circa 5 FTE).

Het bestuur ontvangt geen beloning, maar wel een onkostenvergoeding.

4 Subsidiebat en schenkingen

Subsidiebat en schenkingen kunnen als volgt worden geanalyseerd:

	2018	2017
	EUR 1.000	EUR 1.000
Jaarlijkse natuurbeheer subsidies	90	36
Jaarlijkse onderhoudssubsidies (BRIM)	67	6
Projectsubsidies	134	-
Particuliere bijdragen	8	19
Groene diensten	16	16
	<hr/>	<hr/>
	315	77